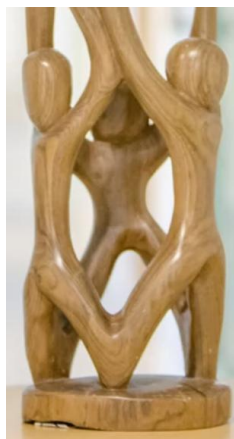

Slutrapport
för stipendieprogram för Hållbar hälsa finansierat av
Erling-Perssons-stiftelse

2021 – 2025

Institutionen för Epidemiologi och global hälsa,
Umeå International school of public health,
Umeå universitet.

“Från möjlighet till verklighet –

Studenters erfarenheter av Stipendieprogram för hållbar hälsa”

SUtkast till slutrapport 260427317

Klas-Göran Sahlen klasse.sahlen@umu.se

Denna rapport sammanfattar erfarenheter från mottagare av Erling-Persson-stipendiet vid masterprogrammet i folkhälsa och dess inriktningar vid Umeå universitet. Syftet är att belysa hur stipendiet har påverkat studenternas möjlighet att studera vid universitetet, hur det har format deras personliga och professionella utveckling, och vilka ögonblick eller händelser som bäst representerar deras totala upplevelse av utbildningen. Svaren kommer från studenter med vitt skilda bakgrunder, ofta från låg- och medelinkomstländer eller samhällen präglade av konflikt och ekonomisk instabilitet. Genom deras berättelser framträder en tydlig bild av stipendiet som en avgörande livschans—både akademiskt, personligt och socialt.

Det var 46 studenter som under åren fått stipendier, 25 kvinnor och 21 män. Några fått för två års studier och andra för ett års studier. En student avbröt sina studier på grund av kriget i Sudan.

Studenterna kommer från 20 olika länder i Asien, Afrika och Latin Amerika.

Vi har inför denna rapport lyckats få tag i 25 som svarat på en digital enkät. Ytterligare 8 st har rapportförfattaren haft kontakt med, vilket innebär att vi vet vad 32 av de 46 studenterna för närvarande sysselsätter sig med. Sex av dem är doktorander på sex olika universitet i Sverige, USA, Vietnam och Bangkok. Sex är fortfarande studenter och slutför sin utbildning 2026. Fyra personer arbetar i Sverige inom vårdsektor.

Rapporten visar att det är svårt att tänka sig en bättre investering än detta program finansierat av Erling Perssons stiftelse.

Möjligheten att studera vid Umeå universitet

I nästan alla svar betonar studenterna att Erling-Persson-stipendiet var den direkta och nödvändiga orsaken till att de kunde börja eller fortsätta sina studier vid Umeå universitet. För många var ekonomiska hinder så omfattande att studier i Sverige annars hade varit helt omöjliga. De beskriver att kostnaderna för terminsavgifter, boende och levnadsomkostnader låg långt över deras eller deras familjers ekonomiska förmåga. “*Without the scholarship, I cannot study at Umeå University*”, uttrycker en student, och återger därmed ett sentiment som återkommer i många svar.

I flera fall hade studenterna finansiering endast för det första studieåret, ofta genom Svenska institutet eller nationella stipendier. När denna finansiering inte kunde förlängas, blev Erling-Persson-stipendiet helt avgörande för att fullfölja en tvåårig examen. En student beskriver detta mycket tydligt: *“Continuing without new support was impossible.”* För dessa studenter handlar stipendiet inte om att underlätta studier, utan om att möjliggöra dem.

Utöver de direkta ekonomiska aspekterna framhåller många att stipendiet gav dem en ovärderlig studiero. Flera uttrycker att de annars hade behövt arbeta parallellt eller avstå från kurser och lärandemöjligheter. Stipendiet innebar en möjlighet att fokusera helt på sina studier, utvecklas akademiskt och delta i forskningsprojekt, seminarier och grupparbeten utan att domineras av oro för ekonomin. Detta har i många fall resulterat i utmärkta studieresultat och en starkare koppling till akademiska och professionella nätverk.

Personlig och professionell utveckling

Effekterna av stipendiet sträcker sig långt bortom den ekonomiska dimensionen och präglar både studenternas personliga utveckling och deras framtida karriär. Många beskriver hur stipendiet gav dem stärkt självförtroende och en känsla av att deras potential blev erkänd och värdesatt. En student formulerar det så här: *“It made me confident as a person. My capabilities were identified and awarded.”* För flera studenter var detta första gången någon institution visat så stark tro på deras förmåga, vilket i sig blev en drivkraft till att prestera och utvecklas.

Att studera i en ny kultur och i en internationell miljö gav också en betydande personlig utveckling. Studenterna berättar om ökad självständighet, förbättrad förmåga att hantera nya miljöer och en växande personlig förmåga att hantera stress och svåra förändringar. Många lyfter fram hur de lärde sig att navigera i olika sociala och kulturella sammanhang, och hur dessa erfarenheter stärkte dem både som individer och framtida yrkesutövare.

Professionellt har stipendiet skapat möjligheter som sträcker sig långt utöver tiden vid Umeå universitet. Studenterna beskriver hur utbildningen gav dem avancerade färdigheter inom global hälsa, epidemiologi, statistik, hälsoekonomi och vetenskaplig metodik, och hur dessa kompetenser lett till karriärer inom internationella organisationer, forskningsinstitutioner och statliga myndigheter. En student sammanfattar utvecklingen genom att beskriva hur de gick från att vara *“curious but unsure how to start”* till att bli en *“confident student ready to pursue research”*. Flera rapporterar att de fått vetenskapliga artiklar publicerade, erbjudits doktorandplatser och fått betydelsefulla roller inom folkhälsoarbete i sina hemländer och på internationell nivå.

Studenternas viktigaste upplevelser: Akademiska, personliga och sociala ögonblick

När studenterna beskriver ögonblick som definierar deras upplevelser i Umeå framträder gemensamma teman av intellektuell frihet, personlig mognad och stark social gemenskap. Många berättelser kretsar kring akademiska situationer där ett nytt sätt att tänka öppnade dörrar till djupare förståelse. Ett ofta återkommande minne handlar om klassrumsdiskussioner där studenterna för första gången upplevde en pedagogik som uppmuntrade kritiskt tänkande

och reflektion. En student från Vietnam beskrev den befriande känslan när en professor sa: *“There is no right or wrong answer, only how well you can reason your perspective.”* Denna typ av öppenhet och respekt för argumentation återges som en av de mest formativa delarna av utbildningen.

Flera studenter lyfter också fram specifika akademiska prestationer som minnesvärda höjdpunkter—till exempel när de klarade en svår kurs som de tidigare misslyckats med, presenterade sin första forskningsidé eller publicerade sitt första vetenskapliga arbete. Dessa ögonblick förknippas med stolthet, lättnad och känslan av att ha vuxit både som forskare och som person.

På det personliga planet beskriver studenter ofta minnen av djup betydelse, ibland i direkt relation till sina livsresor och bakgrunder. En student berättar hur arbetet med att skriva dedikationen i sin masteruppsats blev en stund av reflektion över familj, förluster i hemlandet och strävan efter att bidra till samhällsnytta. Andra beskriver hur stipendiet gav dem modet att fatta svåra men viktiga beslut, som att återvända till folkhälsoarbete i sina hemländer.

Socialt skapar nästan alla studenter en bild av Umeå som en varm och inkluderande miljö. De berättar om grupparbeten där kulturmöten blev en källa till ny kunskap, om gemensamma högtidsfiranden där internationella studenter byggde ett slags ny familj, och om lärare och administratörer som gjorde att de kände sig sedda och stöttade. Ett återkommande motiv är känslan av ett *“hem bortom hemmet”*.

Sammanfattning

"I have grown from someone curious but unsure how to start, to a confident student ready to pursue research."

Att läsa studenternas berättelser om Erling-Persson-stipendiet är lite som att bläddra i en antologi av livsresor: några modiga, några hjärtskärande, några riktigt roliga – och alla djupt mänskliga. Det är tydligt att stipendiet inte bara hjälpt studenterna över den ekonomiska tröskeln till framgångsrika studier vid Umeå universitet; för många var det därutöver en katapult till en ny framtid, komplett med akademisk fördjupning, personlig utveckling och ett antal kulturella chocker (ofta relaterade till snö eller mörka vinterdagar). Den akademiska

kunskapen har förändrat inte bara studenterna själva utan också folkhälsoarbetet på många platser runt om i världen.

Det som börjar med meningar som *"Without the scholarship, I cannot study at Umeå University"* växer i berättelserna till något mycket större. Stipendiet blev ett andrum från ekonomisk oro, en fribiljett till koncentration, och en slags akademisk superkraft som gjorde att kurser som först kändes omöjliga – som kursen i biostatistik, den eviga stor-skurken – plötsligt gick att bemästra. En student sammanfattade detta elegant: *"I failed Biostatistics in the first year... then it became my easiest course."* Sådant ger hopp till oss alla.

Men utvecklingen handlade inte bara om statistik och teorier. Många beskriver sitt första möte med svenska undervisnings-ideal – där det viktigaste inte var att ha rätt svar utan att kunna resonera. En student beskriver en vändpunkt: *"Det var då jag förstod att jag faktiskt fick tänka själv."*

På det personliga planet blev stipendiet en dörr till vänskaper över kontinenter, knytkalas med starkare smaker än någon kursansvarig lärare kunde ana, och julfiranden där nya traditioner skapades i snöglittret utanför

studentkorridorerna. Vissa berättelser är djupt rörande, som den student som skrev dedikationen till sin avlidne far och beskrev sin resa med orden: *"Persistence is a key in my journey."* Andra är vardagligt charmiga – som studenten som berättade att hans karriär, liv och till och med framtida äktenskap började med att hen flyttade till Sverige tack vare stipendiet. Det är svårt att slå det som *"impact indicator"*.

Sammantaget visar studenternas röster på ett kritiskt möjliggörande av studier, men också något mycket större än akademiska bedrifter: de visar vad som händer när ekonomiska hinder tas bort och människor får möjlighet att använda sina förmågor fullt ut. De visar hur global kompetens faktiskt byggs – inte bara genom kurslitteratur och metodseminarier, utan genom möten, perspektivskiften och modet att ge sig ut i världen med en väska full av drömmar och en terminsavgift som äntligen är betald.

Och om man ska tro deras egna ord, så är stipendiet inte bara ett ekonomiskt stöd. Det är ett förtroende. Ett lyft. En påminnelse: *“You can do anything. Just work hard and take the right steps at the right time.”*

Med denna rapport vill vi från Institutionen för Global hälsa vid Umeå universitet tacka för de möjligheter som stipendieprogrammet gett oss och många av våra studenter.

Mvh

Klas Göran Sahlen, RN. PhD

